

ARVIOMÄÄRÄRAHAN YLITTÄMINEN MOMENTILLA 26.40.63 Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet

Venäjän helmikuussa 2022 Ukraina aloittaman hyökkäyssodan jälkeen on tilapäistä suojelua hakevia rekisteröity Suomessa yli 61 000 henkilöä. Vastaanottojärjestelmän piirissä arvioidaan olevan keskimäärin 49 000 henkilöä vuoden 2023 aikana. Vuoden 2023 talousarviota valmistellessa määrän ennakoitiin olevan keskimäärin 32 000 henkilöä. Oletus oli, että suurin osa yli vuoden Suomessa asuneista tilapäistä suojelua saavista henkilöistä siirtyisivät vastaanottokeskuksiin eli hakisivat kotikuntaa vuoden asumisajan täytyttyä. Heinäkuun 2023 lopussa tällaisia yli vuoden Suomessa asuneita tilapäistä suojelua saavia henkilöitä, joilla on oikeus hakea kotikuntaa, oli vastaanoton piirissä arviolta yli 30 000 henkilöä. Näistä henkilöistä vain 4 700 on siirtynyt vastaanoton piiristä kuntiin heinäkuun lopun tilanteessa. Ennakoitua pienemmästä määrästä johtuen vuoden 2023 talousarviossa momentille 26.40.63 varatut määrärahat eivät riitä kattamaan kansainvälistä suojelua hakevien lakisääteisiä vastaanotto- ja käyttörahan menoja. **Esitetään, että momentin määräraha saadaan ylittää 25,600 miljoonalla eurolla vuoden 2023 kulujen kattamiseksi.** Ylitys katetaan vuoden 2023 toisessa lisätalousarviossa, jota koskeva esitys annetaan eduskunnalle syyskuussa 2023. Momentin määräraha ei tule riittämään lisätalousarvion voimaantumoon asti.

Momentilta rahoitetaan turvapaikanhakijoiden vastaanotto- ja käyttörahan menot, joiden perusteista säädetään laissa kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta (746/2011). 1.1.2023 alkaen vastaanottokeskuksessa, jossa ei ole ateriapalveluita, yksinhuoltajalle tai yksin olevalle turvapaikanhakijalle maksetaan vastaanottorahaa 348,50 euroa, perheensä kanssa asuva lapsi saa 222,32 euroa ja muut yli 18-vuotiaat 294,42 euroa kuukaudessa. Alaikäiselle alle 16-vuotiaalle ilman huoltajaa olevalle maksetaan käyttörahaa 30,04 euroa kuukaudessa ja 16–17-vuotiaalle 54,08 euroa/kk.

Valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 7 § 2 momentin mukaisesti lupa arviomäärärahan ylittämiseen voidaan antaa, jos ylitys perustuu lakisääteiseen, lakisääteistä vastaavaan tai ennakoimattomaan muuhun välttämättömään tai vaikeasti arvioitavaan tarpeeseen. Venäjän hyökkäyssota Ukraina ja sodan jatkuminen edelleen sekä sitä paenneiden määrän ennustaminen on täysin ennakoimatonta ja määrrien kehittymistä on vaikea ennustaa. Vastaanottojärjestelmässä olevien tilapäistä suojelua saavien määrän pysymistä ennakoitua suurempana ei ole huomioitu vuoden 2023 talousarvion määrärahan mitoituksessa. Näin ollen määrärahojen ylittämistarve on väistämätön.

Koska kyseessä on kansainvälistä suojelua hakevien laissa säädetyn ihmisarvoisen elämän kannalta välttämättömän toimeentulon turvaaminen, mikä Suomen on lain mukaan ja EU- ja kansainvälisten veloitteiden mukaisesti järjestettävä, ei toimintaa voida mukauttaa ilman, että kansainvälistä suojelua hakevat jätettäisiin lainvastaisesti ilman välttämätöntä toimeentuloa.

Vuonna 2023 kansainvälistä suojelua on hakenut tähän mennessä noin 16 600 hakijaa, joista noin 14 200 on hakenut tilapäistä suojelua (31.7.2023 tilanteessa). Kesän aikana viikoittainen hakijamäärä on ollut kevättä suurempi, vaihdellen noin 500-1 300 hakijaa/viikko, kun keväällä määrä oli n. 300-400 hakijaa viikossa. Vuoden 2022 aikana rekisteröitiin n. 47 000 tilapäisen suojelun hakijaa ja vuoden 2023 ennuste on n. 25 000 hakijaa.

Johtuen vastaanottojärjestelmän piirissä olevien suuresta määrästä, on myös tänä vuonna perustettu muutama uusi vastaanottokeskus ja kuntien kanssa on jatkettu vastaanottoa tukevia järjestelyjä, jotta kaikille hakijoille on majoitustilat ja tarvittava perusylläpito. Toiminnan edellytyksenä on myös vastaanotto- ja käyttörahan maksaminen asiakkaille heidän välttämättömän toimeentulonsa turvaamiseksi. Jos tilapäistä suojelua saavien siirtyminen kuntien asukkaiksi vilkaistuisi, vähentäisi tämä vastaanoton määrärahatarvetta. Laajemmasta ukrainalaisten kuntiin siirtymisestä ei kuitenkaan ole tällä hetkellä viitteitä.

Edellä esitetyn perusteella esitetään, että momentin 26.40.63 määräraha saadaan ylittää 25,600 miljoonalla eurolla vuoden 2023 vastaanotto- ja käyttörahamenojen kattamiseksi.

Talousarvio 2023	Käyttö 31.7.2023	Jäljellä 31.7.2023	Arvioitu käyttö 31.8.2023	Arviolta jäljellä 31.8.2023	ylityslupa ja II LTAE 2023 lisämääräraha	Määräraha yht. vuosi 2023
87 158 000,00	70 859 153,24	16 298 846,76	79 259 153,24	7 898 846,76	25 600 000,00	112 758 000,00